

SZERKESZTŐSÉG: BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCA 11. Telefon száma 788.

FENYŐ SÁNDOR főszerkesztő.

EÖTVÖS KÁROLY szépirodalmi főszerkesztő.

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCA 11. Telefon száma 788.

EGYETÉRTÉS

ELŐFIZETÉSI DIJ: Vidékre postán v. helyben házhoz hordva. Egy évre... 4 kor. 1 évi negyedévre...

Felőljen a kormány!

Ezekben a mostani válságos időkben a küzdelem ellen egyik főúrványát szerepelt az, hogy az ország gazdasági élete selymi meg a harcot.

Miután pedig azok a körök, amelyekről fűntebb szölvünk, nem valami kasszát alkotnak — tehát nem is valami osztályérdekekről van szó — hanem az egész ország anyagi boldogulásának exponensei s miután ilyenformán ezekben a kérdésekben az ország ekziszenziális érdekei nyilatkoznak meg; természetesen és érthető, hogy azok az állásfoglalások és azok a nyilatkozatok, amelyek a körökből hallatszanak, az ország intéző tényezőinek figyelmére a legnagyobb mértékben érdemesek és arra joggal számot is tartanak.

tése iránt, az objektív ítélő csakugyan megengedhetőnek kell, hogy tartsa, hogy azok a körök, amelyek ennek az obstrukciónak a hátrányait súlyosan érzik, a maguk boldogulása érdekében szintén fejthessenek ki agitációt és gyakorolhassanak befolyást az országos közvéleményre.

Két dolog van azonban, a mire megjegyzéseinket meg kell tennünk és a mi miatt határozottan szót kell emelnünk a mai állásfoglalás ellen. Az egyik maga az indítvány, amely teljességgel téves tételből indul ki.

Miután pedig azok a körök, amelyekről fűntebb szölvünk, nem valami kasszát alkotnak — tehát nem is valami osztályérdekekről van szó — hanem az egész ország anyagi boldogulásának exponensei s miután ilyenformán ezekben a kérdésekben az ország ekziszenziális érdekei nyilatkoznak meg; természetesen és érthető, hogy azok az állásfoglalások és azok a nyilatkozatok, amelyek a körökből hallatszanak, az ország intéző tényezőinek figyelmére a legnagyobb mértékben érdemesek és arra joggal számot is tartanak.

A miniszterelnök mandátuma ellen. Ugráról táviratozzák lapunknak: Az ugrai kerületben erősen folyik a mozgalom dr. Stocker József ügyvéd, a függetlenségi párt képviselőjelöltje érdekében.

Mi lesz holnap? A képviselőház hétfői ülése felől híre jött, hogy kormánypartí részről meglepetés készült. Különböző verziók keringnek, de Tisza szombatot tett kategorikus kijelentése után még hiszünk, hogy a meglepetést jelt hírek most valójában valóra. A holnapi ülésre egyébként az ellenzék részéről Eitner Zsigmond és Várady Károly vannak a feliratkozott képviselők sorában legelő.

Budapest, november 16.

A képviselőház hétfőn délelőtt tíz órakor ülést tart.

Bűnös könnyelműség. A magyar tisztviselő országos egyesülete csütörtökön este tartja választmányi ülését, a melyen foglalkozik Tisza Istvánnak az egyesülés küldöttsége elélt szombatot este tett nyilatkozatával.

Hieronymi programbeszéde. — Felhívatalos tudósítás. — Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter Szatmárt, ahol miniszteré való kinevezése folytán mint képviselő új választásnak kell magát alávetnie, am elmondotta a programbeszédét, a melylyel lesz alkalommal foglalkozni.

Szatmár, nov. 15. Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter ma reggel 8 órakor Bay Lajos, Dubocky Sándor, Domalady Elemér, Gajary Géza, Kiss Ferenc, Kublyi Géza, Lator Sándor, Nyegre László, Szeczelléry György, Szentiványi Gyula és Szulovszky Dező országgyűlési képviselők és Hollán Sándor miniszteri titkár társaságában ideérkezett. A pályaudvaron gróf Hugonny Béla főispán üdvözölte a minisztert, a ki néhány szóval válaszolt.

Délelőtt a városüzem-küldöttségeket fogadott a miniszter, aztán a betegeskedő Meszlányi Gyula páspüspök tett látogatást, tízenegy óra után pedig megjelent a Pannónia-szálló nagytermében, a hol dr. Keresztessy Lajos ügyvéd elnöksége mellett választó gyűlés volt.

A gyűlésen a miniszter a következő beszédet mondotta: A programbeszéd. Néhány bevezető szó után így kezdte: Hogyha a legközvetlenebb választásnál szavazataikat tisztelettel polgárraisim le fogják adni, nemcsak arról fogunk határozni, hogy én leszek-e Szatmár városának ezennel képviselője, vagy más, hanem egyáltalán tanúságot fogunk tenni arról, hogy ennek a városnak a polgársága azok közé a honpolgárok közé tartozzon-e, a kik a most, csaknem egy év óta tartó törvényekivüli, egészen rendellen állapotnak, a mi hazánknak legvitalisabb érdekeit veszélyeztetve, végképtelennek-e vetni, vagy pedig a szavazataikat által tápot akarnak-e adni annak, hogy újabb folyék az a meddő küzdelem, amely, a mint ki fogom fejteni, teljesen meddő immár s

A mely kimerült végülül hosszú olyan beszédekben, a melyeket a képviselőháznak alig e ötvened része hallgat meg zart ülésében, mert természetesen előkeztelt zárgyűlésekben, a melyek eljárást által megakadályozza az országgyűlést, hogy az ország ügyeitől igazán foglalkozhasson.

Tisztelet polgárraisim! Mikor én az én mély tisztelettel barátom gróf Tisza Istvánnak felszólalásából belepátem az 6 kabinéttébe engem is, őt is, mi ket mindnyájunkat az a hit és az a remény vezérte, hogy az ország polgárságának többségével megvan az az akarat, hogy ezek a mai állapotok szűnjenek meg. Arra alapítottuk egész jövő élet és egész reményünket, hogy az országban a közvéleményre, amely teljes megyőződéssel számít, az ország polgárságának nagy többségét képviseli, meg is fog nyilatkozni, mert ha nem nyilatkozik meg, ha az ország nem foglalkozik a juttatni állást, a mi egész tevékenységünk hátrá vesz. Nem hiszem, hogy visszafelé visszafelé az izgatottak hátrája, de nem is visszat vissza a saját nek sok tekintetben félretek magaviselele, az az, akiknek van mit veszténiük országban, az az, az akarnak, azok eszedesnek vannak. Azok a karnaknak, akik a zavarosból hasznót várnak, a kik a zavarosban halasztani akarnak. És én arra kerem Önöket, hogy mindazok, a kik valamilyen érdeket, akik a komoly munkának, a komoly ügynek a barátai, emeljék fel szavukat az általán igazság ellen, hogy ebből elő fog.

Az ellenzék küzdelem előzményeit és lefolyását a maga nézőpontjából vizsgálva annak a véleményem az, hogy a küzdelemnek az a kár, hogy az ország csak taktikai célja volt és lassan-lassan fejlődött azután ki ebből az a követelés, hogy az ellenzék egyelőre követelje az önálló magyar hadsereget, másfelől követelje a magyar nemzeti nyelvetnek a hadseregben való arányosítását. (Eljénzés.)

A katonai kérdések.

Hat tisztelet uraim — folytatja ezután — minden ebből az országban senkiem, aki a magyar nemzeti nyelvetnek az állami ügyek minden tén és minden ágában érvényt szerzeni melegen nem ohajtana; ebben az érzelésben esztokunk mindnyáján. Csak hogy, tisztelet uram, ahhoz, hogy egy intéző állapotot megváltoztassunk, a törvényhozás minden tényezőjének megváltoztatása szükséges. Elmondja azután miniszter, hogy Tisza programbeszédéből erősen már ismeretes, hogy t. i. a mahonos tisztelettel fokozatos állatyezésen kivül a magyar tisztelkezésnek micsoda fejlesztése vélnék segíteni a mostani állapotokat, meg hogy alapítványi helyekről szándékoznak gondoskodni hogy a katonai akadémiának az ingyenes ellátásban részesülő magyar ifjak száma megfeleljen annak az aránynak, amelylyel mi a hadsereget kiegyesítjük.

Az Egyetértés tartozaja.

Ífjúság. — Az Egyetértés eredeti tartozaja. — Egy szeretek este faluvégre állni: Varjúfelőt látok napnyugatra szállni Őszi szürkületben, Az utolsó föltig a legelső sortul Lomha, nehéz szárnyuk, áig-áig fordul, Áig-áig lebben. Fekete lesz fölük a szürke ég alja, Vészes károgausk ember áig hallja Át a néma égen. Sűrű gyszabza vonják az egész világot, Úgy uszik a felleg, mint a nehéz átok El a mezőségen. Aztán jön egy erdő, de áig van fája. A jóságos Isten soh se gondolt rája, Ha feinn — hát felő, Satnya águaskái az égnek merednek, Társtalánul, árván, fázza dideregnek... Szomorú egy erdő. S odabent a kőbe halkan károgtatva Megszállja az erdőt a varjak csapatja Feizug rá a rétség. Egy-egy gyenge ágra lebillennek-buknak, De más gyenge ágat keresve maguknak. Elül a sötétség. Recsegve, ropogva szakadnak az ágak, Felkapnak a varjak, lassan odább szállnak, Szél zug át a fákön — Oh ha én csak egyszer mindent (elfelednék. Hisz így törí, zuzza a sok nehéz emlék Az én ifjúságom! Miklós Jenő.

Későn jött levelek.

REGENVY. Irtá: ANONYMA. 32. Cherbourg, május hava. A „Kaiser Wilhelm der Grosse“ hajón. Ez a levélke az utolsó fűdélvétel, melyet Önnek Európából küldhetek, mert már néhány perc múlva tovább utazunk, ki az atlanti Óceánra. Ezek az utolsó sorok, a melyek a régi uton Európából — át a vörös tengeren, Colomón és Singaporon ön felé mennek. Ez a kis levél országokon és tengeren át utazik, amelyeket én mind ismerlek és kívánom, hogy a tenger keljett, a pálmák sötéttségét, minden szövegnek lehetett vigye magával és mondja el egészen halkán önnek, hogy én vagyok az, aki mind ezt küldi. Legújabb levelemet már Newyorkban adom a postára és Kanadán, a csendes Óceánon és Japanon át fog utazni önhez. — Keletről, nyugatról, a világ minden oldaláról szállnak gondolatum — ön tele édes baráratom. 33. A hajó fűdélvételén, május hava. Most már messze bent vagyunk az atlanti Óceánban. Még az első óra alatt, amíg közel voltunk a szárazfűldhöz, keveset háborgott a tenger, de minél tovább mentünk, aztán annál esendesebb lett. Most már egész simán fekszik előttünk — nagy halványkék fűl — épp a maga esendéjében végtelen csodás és — idegen. Mert hiszen mi emberek már nemzedékek óta olyan természetellenes gyorsasággal élünk, hogy a mozgás, a nyugtalanság természetnek és felfoghatónak látszik, az abszolút nyugalom pedig félelmetes reánk, mert többet már meg se értjük. Örülési hajónk elsiklott a kék hullámok között, de mi áig vettük észre örületes gyorsaságát, mert a tenger a maga teljes

simaságával semmi ellentállást sem fejtett ki. Kék ég, kék víz átreszketek, átreszketek egymásba. — mintha egy örökkévalóságban át usznánk, lebegnénk így tovább — egy kis szürke pont ebben a nagy mindenütt: kékségben. Különböz a természet erőse, — mintha föltartoztatnánk széles repülés vinnó a tavolon át. Es ebben a nagy, kékülő esendben a tenger egy öreg mondajára gondolok. Még a legregibb időben, amelyről nem szólnak könyvek és amelyről csak a legtávolabb eső pusztaságok lakói tudnak mondani után mindenféle történeteket, a tenger mindig ilyen esend, mindig ilyen kék volt, egy sima tükör, benne a nap, hold és a csillagok megzöregtek és nagyon szövegnek találtak egymást. Soha senki se látott akkor a tengeren vihart és még senki se tudta, milyen is legyen ez? — A szárazfűldön már akkor volt sok ember és minél több lett az ember, annál több lett a fájdalom, a kín, a nyomor is közöttük. Szenvedésük és harcuk között vágyódva néztek az örökké egyforma, esendés tenger felé. Végre is az ő szerencsétlenségük olyan nagy, kívánságuk a megváltás után olyan erős lett, hogy felkiáltottak: — Nem szenvedhetjük ezt tovább, ki akarunk menni a sima, kék tengerre, ott úra vigak leszünk. Ekkor egy nagy hajót építettek és azt úgy kereszteltek, hogy a „Tenger öröme.“ Azáltal kihajóztak a tiszta, kék tengerre. De a „Tenger öröme“ a „Föld szenvedése“ lön. Az emberekkel együtt hajóra szállt a fájdalom, a kín, a nyomor és az elégedetlenség. Es olyan nehéz lett a hajó, hogy meg az erős tenger sem viselhette el. Es ami már egy jó darabra kihajoztak, elmerült a hajó, a kék hullámok pedig a „Föld szenvedési“ fölött összezsaptak. — De lent a tengernek mélyén megkezdődött a dúlás és azok az emberek, akik még a szárazfűldön maradtak, csodálkozva látták, hogy az örökké egyforma tenger mennyire megváltozott. — Nyugtalan lett, mely kéksége homályos szürkévé változott, éjfélete mélyén fehér hab

tájtékozott, örüsi hullámokban csapódott össze, amelyek menydörögve viaskodtak a parttal, a tenger haragudott, dühögött, tombolt — olyan lett, mint maguk az elégedetlen emberek és ezek meg is értették a tengeri, mert megértették benne a saját szenvedélyeiket. Azóta mindig voltak viharok, azóta mindig tombol a tenger, melyen az idegen szenvedés. Harcolt, küzd a maga régi nyugalmáért! De az már soh se tér föbbet vissza. Még a csendes, nyugodt napokon is — mint ma — nyugtalan sóhajítás kél a kék mélységekben. P. S. Newyork. Egész átutazásom olyan nyugalmas és esendés volt, mint az élet közepette egy jól eső pauza, — egy hat napig tartó parenthesis. Mint a muzsika, úgy elcsúszott nem egy régi fájdalom: a hullámok lassu, méla lo-csogása. — Muzsika és jó hosszú utazás, ez kell nekünk szegény modern embereknek, mert ez megnyugtát, mert ez feledésre tanít. Amig a hajó szakadatlanul előre haladt, állandóan úgy éreztem, hogy valami rettenetes félelem, amely már rég idő óta hatalmába ejtett, végre is mindörökre elmaradt mögöttem. — Hány embernek volt már ugyanez az utia — át az atlanti Óceánon — menekülése a multja elől. En is úgy éreztem, hogy menekülök, hogy felejték. Mintha korlátok és sziklák hullottak volna alá, a mikor ma reggel felébredtem és akkor mit ott állt előttem talapzatán a hatalmas, Szabadság, amely minden országok megter-heltjenek reményével int. ... A szabadság, mint egy világérsz jelképe, mint egy „Istenhoza“ mindenki számára... ezt se csinálja senki többet, csak az amerikaiak. 34. Tuxedo Park, május hava. Kedves barátom! Miután Newyorkban partra szálltunk, mr. Bridgewater a legbarátságosabban meghítt,

hogy keressük fel őt itten. En még oly fűradt és kimerült voltam a Németországban átélt események miatt, hogy közönségtel vettem ezt a meghívást. Legalább kissé magamhoz jövekk it a vidéken. — Vidéki élet, ahogy már régóta az emlékezetemben él, a csend, a magányosság, mezei utak, amelyek tavasszal és ősszel inkább akadályozzák az utazást, mintsem hogy előmozdítsanak, ilyen dolgok természetesen nincsenek itt. A Tuxedo-park újra csak azt bizonyítja, hogy az amerikaiaknak ha van is érzékük a szépségek iránt, de az egyedüllet iránt nincsen. Nekik szükségük van az emberekre, az ismerősökre, ha mindjárt csak nagy képtelenséggel választják is ki őket, hogy társadalmilag semmi kívánalmat se hagyjanak hátra. Ebben a tekintetben, hogy mennyire keressik ugyanis a társaságot és kerülik a magányt, valóságosan a gyerekekhez hasonlók. A Tuxedo-parkban egy tíz körül erdőss domokban egész esomó csinos falusi ház, fafaragásos svájci házikó, vagy széles építkezési, magas torony körülpület áll, közöttük régies kőmezű, varszerű kis kastélyok. Ezek a vidéki lakóházak közel egymás mellé szörltek, a kertek egymásba vágnak és összességükben megalakították a Tuxedo-Parkot. Kitűnő karban tartott utak kötik össze az egyes birtokokat, azokat sűrűn használják a kerékpárosok, lovasok, gyalogos sétálók, mind csupa ember, aki egyik a másikhoz megy, aki jellemző és szükséges kívánságra vezet, hogy köztük minél több „social gathering“ legyen. A házak legjobbjába nagy fényteljes és praktikus komforttal van berendezve, amelyet az átlagos német vidéki birtokokon nem is ismernek. Mi európaiak minden ilyen gazdag otthonhoz önkéntelenül is mint szükséges alapot és hozzátartozásogot mérőfőnyűt uradalmat gondolunk, de ehelyett a birtokok áig fekszenek pár pereznyre egymáshoz. (Folytatása következik.)

